SECVENȚE culturale

Publicație a editurii VIC | Anul I, numărul 4, iulie 2026 | ISSN: 3120-2535 ISSN-L: 3120-2535

De patruzeci și două de ori Sărbătoarea iilor

26/42. Acesta este raportul post și ante 1990 al Sărbătorii iilor de la Cezieni, comuna din sudul județului Olt care păstrează o tradiție veche de peste un secol, eveniment cultural inițiat de Principesa Brâncoveanu în anul 1920, cea care premia anual, la Hora satului de după Paști, cele mai frumoase ii cusute de femeile și fetele din sat pe timpul iernii. Sărbătoarea s-a întrerupt în jurul anilor 1947, odată cu venirea la putere a sistemului comunist pentru ca mai apoi, aceasta să fie reluată de inginerul Tudor Dănacu în anul 1974. Manifestarea a fost întreruptă, din nou, în anul 1990 și reluată în anul 2001 de către primarul Dănuț Gușatu, an după care s-a desfășurat neîntrerupt.

Sunt, deci, 26 de ediții de când primarul Dănuț Gușatu a ținut să reia, în anul 2001, această sărbătoare locală care, de-a lungul timpului, a devenit cunoscută în toată țara.

Cu fiecare an, marea ladă de zestre a Cezienilor se îmbogățește cu ii noi, cusute de mâinile vrednice ale fetelor și femeilor din satele comunei care și-a adus contribuția la întocmirea dosarului „Cămașa cu altiță din România și Republica Moldova", înscrisă în lista UNESCO a patrimoniului cultural imaterial universal.

Și tot în fiecare an, în ziua sărbătorii, strada principală a Cezienilor se transformă într-o mare și bogată expoziție, cu cele mai valoroase elemente de port popular specific zonei Romanați.

Iile noi, cusute între ediția anului precedent și ediția curentă sunt jurizate de un juriu format din profesioniști ai etnografiei.[1]

De fiecare dată, Cezieniul a primit vizita unui public doritor de a participa la ceva inedit, dar și a multor jurnaliști, reeprezentanți ai unor publicații remarcabile și posturi de radio și televiziune naționale, specialiști etnografi și artiști dedicați folclorului românesc. Printre cei de anul acesta s-a numărat și Alexandru Lilea, din Dolj, care se descrie astfel: *„Îndrăgostit de folclor, am învățat să prețuiesc tot ceea ce ține de identitatea și rădăcinile românești, colecționând obiecte tradiționale vechi, costume tradiționale din zona de sud a județului Dolj, urmărind să scot la iveală tot ceea ce au construit și au lăsat oamenii de lângă Dunăre, ca patrimoniu material și imaterial. Consider că spațiul acesta, din Lunca Dunării, este încărcat de o spiritualitate aparte, complexitatea și simbolurile descoperite în veșmintele de aici vorbind de vechea civilizație a locuitorilor provinciei istorice a Olteniei. Din perspectivă folclorică, Valea Dunării este pentru mine*

[1] Anul 2026 a fost cel de-al doilea an în care doamna Rada Ilie, expert etnograf, plecată la ceruri, nu a mai fost președintele juriului, după ce 39 de ani a stabilit cu rigoare și onestitate ierarhia iilor intrate în concurs. Președinta juriului ediției cu numărul 42 a fost dr. Amelia Etegan, Șef Secție Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale a CJCA Dolj.

ținutul care, prin particularitățile sale, se distinge de cealaltă parte a Câmpiei Române, aici formându-se cele mai frumoase stiluri muzicale."

Valeru Ciurea: Alexandru Lilea, ești pentru prima dată la Sărbătoarea iilor de la Cezieni. Cum ți se pare?

Alexandru Lilea: *Îmi place foarte tare. În primul rând, îmi place ideea de concurs, implicarea oamenilor și ceea ce se petrece aici. Am văzut mulți oameni, expozițiile de pe gardurile și porțile caselor din Cezieni. Mi-a plăcut foarte tare și faptul că am văzut oameni îmbrăcați în cămașa tradițională de aici jucând într-o horă atât de mare. Eu văd foarte rar treaba asta. Apoi, mi-a plăcut anvergura evenimentului. Și, nu în ultimul rând, faptul că m-am întâlnit cu doamna Olguța Filip pe care o știu de ceva ani, o știu și din alte ipostaze, din interviuri, de pe la emisiuni de televiziune. Avem și prieteni comuni, suntem și noi prieteni. Și chiar mi-am dorit să o revăd. Nu m-am gândit că se va petrece totul atât de repede, într-un timp atât de scurt. Și m-a surprins și bucuria ei, și emoția cu care m-a primit acasă, la colecția creată de ea.*

Valeru Ciurea: De ce crezi că astfel de oameni și astfel de evenimente sunt atât de rare?

Alexandru Lilea: *Nu știu ce să zic. Este o taină și asta e, dacă pot să zic așa.*

Amelia Etegan: *Aș răspunde eu. Pentru că, din păcate, nu se acordă atenția cuvenită acestor oameni. Oamenii valoroși, care chiar vorbesc despre autenticitate și tradițional, cuvinte folosite excesiv în ultima perioadă - de fapt folosite într-un sens prost, care nu are nicio legătură nici cu autenticul, nici cu tradiționalul -, sunt de altă parte. Din păcate, ei nu sunt valorizați la justa lor valoare. Sunt dați la o parte, este promovat kitsch-ul, este promovată muzica de proastă calitate, este promovat portul așa zis popular dar care nu are legătură cu nimic tradițional, decât cu bunul plac al unora sau altora și cu banii. Din păcate, latura asta comercială este din ce în ce mai pregnantă și își pune genunchiul pe grumazul nostru, încercând să ne facă să acceptăm aceste nonvalori. Asta naște și frustrare, și suferință. Din păcate – o spun din nou -, oamenii care într-adevăr dețin cheia unui meșteșug tradițional, autentic, sunt dați la o parte sau li se râde în nas de către cei care își umplu buzunarele.*

Noi știm ce bogăție reprezintă ceea ce vedem aici! Sunt lucruri ancorate într-o lume care are o existență extraordinară, veche, foarte, foarte veche, întinsă pe sute de ani.

Valeru Ciurea: Un Jurassic Park cu cămăși tradiționale.

Amelia Etegan: *Da, din fericire aici nu sunt dispărute. Eu am mai fost aici, cu ani în urmă, înainte de a se face dosarul „Cămașa cu altiță", pentru UNESCO. Atunci am văzut Cezieniul împreună cu Corina Mihăescu și cu Rusalin Ișfănoni. A fost o experiență extraordinară.*

Valeru Ciurea: Atunci ați fost pe la multe dintre femeile care lucrau ii.

Amelia Etegan: *Da, lucrau pe la porți. Mi s-a părut extraordinar faptul că oamenii de aici sunt foarte deschiși. Am putut să vorbesc cu ei, mi-au povestit cum au început să coasă, de la cine au învățat, de ce le place sărbătoarea asta - pentru că se vedea că toți erau interesați. Iar ultima parte, cea în care se face hora iilor, mi se pare un moment extraordinar de apropiere între oamenii care sunt de aici, din Cezieni, și cei care vin din afară pentru sărbătoarea asta, pentru că este clar că foarte mulți vin din afară. Cu toții știu care este amploarea și importanța acestei sărbători. Și cred că acesta este și motivul pentru care sărbătoarea de aici a ajuns la această vârstă frumoasă. Puține evenimente din țară ajung la o astfel de vârstă și la o astfel de amploare.*

Valeru Ciurea: De ce crezi că sunt așa deschiși oamenii de aici?

Amelia Etegan: *Pentru că nu i-a pus, nu i-a obligat și nu i-a plătit nimeni să facă asta. Ei vin aici chiar și pe căldura aceasta, pentru că simt că sunt apreciați pentru ceea ce fac și că se acordă atenție lucrului de mână pe care ei îl fac. Discutam cu cei care au fost în echipa de jurizare că trebuie încurajată această secțiune tradițională. Adică nu încurajăm cusutul cămășii de stradă - cum este numită în regulament -, trebuie să încurajăm cămașa tradițională, așa cum este ea, cu toate reperele care să corespundă cămășii tradiționale. Eu zic că asta trebuie încurajată și atunci oamenii își vor da seama și mai mult de importanța cămășii tradiționale și se vor axa mai mult spre aceasta. Ca să poată să facă în continuare aceste cămăși tradiționale românești, ei trebuie să fie încurajați și să cunoască acele repere de care vorbeam mai devreme. Fără cunoașterea acestor repere ei nu se pot ghida, nu știu ce să facă și lăsăm totul la latitudinea lor. Și atunci intervine khitsch-ul. Cineva vede la unul o floricică în plus, la unul un ciucuraș în plus și acea floricică și acel ciucuraș în plus pe care îl vezi la X, la Y și care-i luat cine știe de pe unde, asta înseamnă khitsch, înseamnă denaturarea autenticului și tradiționalului.*

După tradiționala horă a iilor și după ce a mulțumit tuturor celor care au făcut ca această sărbătoare să reziste timpului și să fie cunoscută în toată lumea, primarul Dănuț Gușatu a dat citire hotărârii Consiliului Local Cezieni prin care Alexandrinei Olguța Filip, Tezaur Uman Viu din anul 2020 în domeniul cusăturilor și țesăturilor tradiționale i-a fost acordat titlul de **Cetățean de onoare al comunei Cezieni** în urma referatului de oportunitate întocmit și înaintat de către Valeru Ciurea, pe care îl redau aici în integralitate:

„În atenția
CONSILIULUI LOCAL CEZIENI
și
PRIMĂRIEI COMUNEI CEZIENI

Subsemnatul Valeru CIUREA, consultant artistic în cadrul Centrului Județean de Cultură și Artă Olt, împreună cu o serie de personalități ale artei populare, ale etnografiei și etnologiei din România, vă înaintăm prezenta

PROPUNERE
privind acordarea titlului de „CETĂȚEAN DE ONOARE" al comunei Cezieni doamnei Alexandrina Olguța FILIP, Tezaur Uman Viu UNESCO

Având în vedere contribuţia excepţională adusă păstrării, promovării şi valorificării patrimoniului cultural tradiţional românesc, precum şi activitatea desfăşurată de-a lungul mai multor decenii în slujba comunităţii din comuna **Cezieni**, a judeţului **Olt** şi a **României**, propunem acordarea titlului de „**CETĂŢEAN DE ONOARE**" doamnei **Alexandrina Olguţa FILIP**, purtătoare a titlului **Tezaur Uman Viu**, titlu acordat în anul 2020 de către **Comisia Naţională pentru Salvgardarea Patrimoniului Cultural Imaterial UNESCO** de pe lângă **Ministerul Culturii**.

Doamna **Alexandrina Olguţa FILIP** este unul dintre cei mai valoroşi promotori ai artei populare tradiţionale din zona etnofolclorică Romanaţi, fiind recunoscută la nivel naţional şi internaţional pentru activitatea sa de conservare şi transmitere a meşteşugului cusăturilor şi ţesăturilor populare autentice.

În calitate de profesor la clasa externă de cusături şi ţesături populare din cadrul Secţiei Arte şi Meşteşuguri a Centrului Judeţean de Cultură şi Artă Olt, încă din anul 2001, a format peste 300 de fete şi femei în arta cusăturilor tradiţionale specifice zonei Romanaţi, contribuind în mod direct la perpetuarea valorilor identitare şi culturale locale.

Prin întreaga sa activitate, doamna **Alexandrina Olguţa FILIP** a promovat costumul popular românesc şi, în mod deosebit, cămăşile tradiţionale din zona **Romanaţi**, reprezentând cu cinste comuna **Cezieni**, judeţul **Olt** şi **România** la numeroase evenimente culturale, expoziţii, festivaluri şi târguri internaţionale de meşteşuguri tradiţionale organizate în România şi în mari capitale europene, în perioada 2001–2026.

Amintim dintre acestea:

• **Bucureşti** - Expoziţie de costume populare şi demonstraţii meşteşugăreşti la Parlamentul României (de Sânziene 2005);

• **Craiova** - Târgul meşterilor populari de Sfântul Dumitru, organizat de Primăria Craiova şi Muzeul Băniei Craiova (2010-2019);

• **Bucureşti** - Tabăra de o zi pentru copii, organizată de Centrul Judeţean pentru Conservarea şi Promovarea Culturii Tradiţionale Olt şi de Muzeul Satului Dimitrie Gusti (2011);

• **Sibiu** - Tabăra de Creaţie „Maestru şi ucenic" organizată de Centrul Judeţean pentru Conservarea şi Promovarea Culturii Tradiţionale Olt şi Muzeul Astra Sibiu (2011);

• **Bistriţa Năsăud** - Tabăra inter-regională de meşteşuguri, organizată de de Centrul Judeţean pentru Conservarea şi Promovarea Culturii Tradiţionale Olt şi Centrul Judeţean de Cultură Bistriţa Năsăud (2014);

• **Orşova** - Tabăra inter-regională de meşteşuguri, organizată de de Centrul Judeţean pentru Conservarea şi Promovarea Culturii Tradiţionale Olt (2015);

• **Horezu** - Tabăra inter-regională de meşteşuguri, organizată de Centrul Judeţean pentru Conservarea şi Promovarea Culturii Tradiţionale Olt (2016);

• **Sibiu** - Târgul meşterilor populari organizat de Complexul Muzeal Astra Sibiu şi Primăria Sibiu (2018);

• **Drobeta Turnu Severin** - Eveniment cultural cu expoziţii şi demonstraţii meşteşugăreşti „Cultura populară şi meşteşugurile tradiţionale – punţi de legătură între toate zonele etnofolclorice ale României" (2018);

• **Râmnicu Vâlcea** - Târgul meşterilor populari, organizat de Centrul Judeţean pentru Conservarea şi Promovarea Culturii Tradiţionale Vâlcea şi Primăria Râmnicu Vâlcea (2018);

• **Craiova** - Târgul de turism al Olteniei (2018, 2019);

• **Paris (Franţa)** - Expoziţie şi demonstraţii de meşteşuguri tradiţionale româneşti, la sediul UNESCO, cu ocazia includerii Căluşului românesc în Patrimoniul Cultural Imaterial al Umanităţii (2006);

• **Sibiu** - Festivalul Naţional de Arte şi Tradiţii (2012);

• **Bruxelles** - Expoziţie şi demonstraţii meşteşugăreşti la Comitetul Regiunilor (2007);

• **Strasbourg (Franţa)** - Târg de meşteşuguri, organizat de Institutul Cultural Român (2006);

• **Torino (Italia)** - Târg de meşteşuguri organizat de Ministerul de externe (2008).

• **Pleven** - Expoziţie demonstrativă meşteşuguri tradiţionale româneşti (2008);

• **Bruxelles (Belgia)** - Festivalul „Primăvară românească la Bruxelles" (2006, 2008, 2020, 2013);

• **Nuremberg (Germania)** - Festivalul românesc de la Nuremberg (2007);

• **Milano (Italia)** - Festivalul „România - tradiţii şi valori europene" (2008, 2016);

• **Praga (Cehia)** - Festivalul Internaţional „Praga, inima naţiunilor" (2016);

• **Ruse (Bulgaria)** - Festival transfrontalier de arte şi tradiţii (2018).

Tezaurul Uman Viu **Alexandrina Olguţa FILIP** a făcut parte din echipa de meşteri populari selectaţi de membrii **Comisiei Naţionale pentru Salvgardarea Patrimoniului Cultural Imaterial UNESCO** de pe lângă **Ministerul Culturii** care şi-au adus contribuţia la întocmirea şi depunerea dosarului ***„Arta cămăşii cu altiţă"***, dosar care a fost acceptat de **UNESCO** şi, prin aceasta, arta coaserii cămăşii cu altiţă, meşteşug reprezentat cu precădere în comuna **Cezieni**, prin fetele şi femeile care cos celebrele ii (cămăşi) de Romanaţi, a fost inclus în patrimoniul **UNESCO**.

Recunoaşterea valorii activităţii **Alexandrinei Olguţa FILIP** a fost confirmată prin numeroase distincţii şi aprecieri de prestigiu, dintre care amintim câteva dintre cele mai importante:

• ***Premiul pentru păstrarea şi perpetuarea meşteşugului cusutului şi ţesutului***, la Gala Premiilor Centrului Judeţean pentru Conservarea şi Promovarea Culturii Tradiţionale (Slatina, 2004, 2008, 2012-2017);

• ***Premiul pentru costum popular autentic***, la secţiunea

meşteşuguri a Festivalului Naţional „Oltenii & Restu' Lumii" (Slatina, 2005, 2012);

• ***Premiul şi Placheta de merit pentru recunoaşterea meritelor în sprijinul continuităţii „Sărbătorii iilor"*** de la Cezieni şi în promovarea acesteia, la Gala Premiilor Sărbătorii iilor (Cezieni, 2018);

• Includerea, în anul 2018, între cele 100 de personalităţi promovate de **Televiziunea Română** în cadrul proiectului ***„100 pentru România"***, dedicat Centenarului Marii Uniri;

• ***Titlul TEZAUR UMAN VIU***, acordat de către Comisia Naţională pentru Salvgardarea Patrimoniului Cultural Imaterial de pe lângă Ministerul Culturii (Bucureşti, 2020);

• ***Diploma de excelenţă din partea Consiliului Judeţean Olt*** *„pentru întreaga activitate în domeniul artei populare tradiţionale de realizare a iilor şi costumelor populare specifice zonei etnografice Romanaţi şi pentru titlul Tezaur Uman Viu cu care a fost învestită."* (Slatina, septembrie 2021);

• ***Premiul II, oferit de Muzeul Olteniei, Secţia de etnografie, la cea de-a XLIII-a ediţie a „Târgului de meşteşuguri"***, (Craiova, judeţul Dolj, 28-30 octombrie 2022);

• **Diplomă de onoare** oferită de **Primăria Drobeta Turnu Severin** şi **Palatul Culturii Teodor Costescu** *„pentru măiestria, dibăcia şi priceperea de a perpetua arta tradiţională, pe care a îmbrăţişat-o şi a valorificat-o de-a lungul timpului"* (Drobeta Turnu Severin, 23-24 ianuarie 2023);

• **Diplomă de onoare** *„pentru păstrarea şi transmiterea valorilor meşteşugului confecţionării pieselor de port popular"*, oferită de **Institutul Naţional al Patrimoniului**, **Ministerul Culturii** în cadrul proiectului *„Întâlniri de Tezaur la Casa de târgoveţ"*, Bucureşti (Bucureşti, 27 iunie 2023);

• Nominalizarea la categoria **„Tradiţii şi folclor"** în cadrul **Galei Radio România**, organizată cu prilejul aniversării a 95 de ani de la prima transmisiune a radioului românesc (1 noiembrie 2023);

• ***Diploma de excelenţă*** *„pentru realizarea şi promovarea valorilor culturii – artă populară"* acordată de Asociaţia Naţională de Folclor (Caracal, 15 decembrie 2023);

• ***Diplomă de merit*** acordată de **Consiliul Judeţean Olt şi Centrul Judeţean de Cultură şi Artă Olt** *„pentru prestaţia deosebită în cadrul Târgului de meşteşuguri tradiţionale al celei de-a XXVIIII-a ediţii a Festivalului Oltenii &... Restu' lumii"* (Slatina, 25-27 octombrie 2024);

• ***Distincţia de excelenţă*** acordată de **Ministerul Culturii** în baza O.M.C. nr. 2512 din 10.01.2023 *„pentru contribuţia deosebită adusă la îmbogăţirea spiritualităţii şi culturii române"* (Bucureşti, 2024).

Totodată, doamna **Alexandrina Olguţa FILIP** este considerată sufletul şi unul dintre principalii promotori ai evenimentului cultural **„Sărbătoarea iilor"**, manifestare ajunsă în anul 2026 la cea de-a 42-a ediţie şi devenită un reper naţional al promovării portului popular tradiţional românesc.

„Sărbătoarea iilor" are rădăcini istorice profunde, fiind iniţiată în anul 1920 de Principesa Brâncoveanu, care premia anual cele mai frumoase ii cusute de femeile şi fetele din sat. Tradiţia a fost întreruptă în perioada regimului comunist, reluată în anul 1974, apoi suspendată din nou în anul 1989 şi readusă la viaţă începând cu anul 2001, desfăşurându-se neîntrerupt până în prezent, datorită şi implicării şi devotamentului doamnei **Alexandrina Olguţa FILIP**.

Alexandrina Olguţa FILIP a realizat pe cheltuială proprie, la domiciliul său, o bogată colecţie etnografică de excepţie, care cuprinde costume şi cămăşi populare specifice **Cezienilor** şi zonei etnofolclorice **Romanaţi**, o serie de alte obiecte de port popular dar şi covoare, scoarţe, macate, brâie şi bete, dar şi obiecte de uz casnic şi gospodăresc din gospodăria tradiţională locală. Muzeul realizat de **Alexandrina Olguţa FILIP** la domiciliul său reprezintă atât un punct de atracţie pentru vizitatorii care poposesc în **Cezieni**, fie ei turişti, fie grupuri de elevi din localitate dar şi din judeţul Olt şi din ţară, care vin să vadă colecţia etnografică şi să afle totodată despre istoria locală cât şi un adevărat brand local care, împreună cu sărbătoarea de suflet a comunităţii, **„Sărbătoarea iilor"** pun în lumină această localitate cu puternice valenţe istorice, economice şi culturale şi atrăgând atenţia televiziunilor şi a altor mijloace media acestei zone din România, binecuvântată de Dumnezeu.

Prin activitatea sa remarcabilă, prin prestigiul dobândit şi prin contribuţia incontestabilă la promovarea imaginii comunei **Cezieni** pe plan naţional şi internaţional, doamna **Alexandrina Olguţa FILIP** reprezintă un adevărat simbol al valorilor autentice româneşti şi un model de dăruire pentru generaţiile viitoare.

Ţinând cont atât de toate cele menţionate mai sus, precum şi de faptul că reprezintă un model moral şi de implicare socială, considerăm oportună şi pe deplin justificată propunerea de acordare a titlului de „**CETĂŢEAN DE ONOARE**" al comunei **Cezieni** doamnei **Alexandrina Olguţa FILIP**, ca semn de recunoştinţă şi apreciere pentru întreaga activitate desfăşurată în slujba comunităţii şi a **patrimoniului cultural românesc** şi **UNESCO**.

Semnează: **Valeru CIUREA -** Consultant artistic CJCA Olt; **Dr. Cătălin ANDRONĂCHESCU -** Director Direcţia pentru Cultură Olt; **Dr. Corina MIHĂESCU -** Cercetător Ştiinţific Institutul Naţional al Patrimoniului şi Institutul de Etnografie şi Folclor „Constantin Brăiloiu" – Academia Română; **Prof. Univ. Dr. Doina IŞFANONI -** Cercetător Ştiinţific Muzeul Naţional al Satului Dimitrie Gusti; **Dr. Irinel CANURECI -** Şef Secţie Etnografie Muzeul Băniei Craiova; **Dr. Amelia ETEGAN -** Şef Secţie Conservarea şi Promovarea Culturii Tradiţionale Dolj a CJCA Dolj."

Titlul i-a fost înmânat de către Marius Oprescu, preşedintele

Consiliului Județean Olt și de către primarul Dănuț Gușatu.

Olguța Alexandrina Filip și-a găsit cu greu cuvinte să își exprime starea.

Valeru Ciurea: Cum se simte Olguța Filip ca cetățean de onoare al Cezieniului?

Olguța Alexandrina Filip: *Sunt fericită! Fericită pentru acest titlu, fericită pentru că am lângă mine copiii și oameni dragi sufletului meu. Este încă o împlinire la care visam.*

După spectacolul folcloric organizat cu acest prilej a urmat cel mai așteptat moment al sărbătorii, acela al premierii celor mai frumoase ii. Zeci de fete și femei care au îndrăgit arta cusutului iilor de Romanați au primit premii, însă Marele Premiu al concursului de ii noi tradiționale al celei de-a patruzeci și doua ediții a Sărbătorii iilor, desfășurată la Cezieni în 28 iunie 2026 a fost obținut de **Alexia Țicu**. Ea a prezentat o ie despre care dr. Amelia Etegan, președinta juriului, a spus: *„Alexia a cusut o cămașă superbă! Am analizat-o foarte atent împreună cu celelalte membre ale juriului, am întors-o pe dos, ne-am uitat pe toate părțile, nu i-am găsit niciun cusur. Merită cu prisosință Marele Premiu al acestei ediții”*

Ecourile acestei ediții se vor auzi până la ediția următoare sau se vor stinge, poate, mai repede. Important rămâne faptul că femeile și fetele din Cezieni au înțeles care le este rostul și își cos în continuare pe pânză poveștile lor sau pe cele preluate de la mame, bunici și străbunici. Și, la fel de important, că poartă cu bucurie și mândrie cel mai de preț giuvaer, cămașa tradițională, ia de Cezieni, devenită deja un brand internațional.

Valeru Ciurea

O parte dintre premianții celei de-a 42-a ediții a *Sărbătorii iilor* de la Cezieni, alături de primarul Dănuț Gușatu și de membrele juriului prezidat de dr. Amelia Etegan, Șef Secție Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale a CJCA Dolj.

Cele 360° ale identității românești

Organizată la Băile Herculane de către **Asociația Iordaniano-Română Pentru Cultură (AIRC)** în parteneriat cu **Asociația Zestrea Diasporei** și beneficiind de participarea a peste patruzeci de parteneri din diaspora și din România dar și de sprijinul unor sponsori locali, **Conferința internațională Diaspora 360°—Resurse, Provocări și Oportunități**[1] a pus față în față, în format hibrid (atât fizic cât și online) reprezentanți ai comunităților românești din lumea întreagă (ai autorităților, diplomați, specialiști în varii domenii de activitate, antreprenori, lideri ai unor ONG-uri reprezentative din țările europene și ai diasporei). Au fost abordate teme care țin de problemele sociale întâmpinate de românii din diaspora și au fost enunțate idei și soluții cu privire la educație, la cultură și sănătate, au fost dezbătute probleme legate de patrimoniu dar și de dezvoltarea unor politici publice, prin inițierea de proiecte și inițiative care să ofere oportunități concrete pentru comunitățile românești, prin dezvoltarea de parteneriate în ceea ce privește turismul și mediul de afaceri, toate având ca pilon principal colaborările interpersonale și interinstituționale pentru păstrarea identității românești în afara granițelor țării.

Deschiderea oficială a conferinței fost făcută de inițiatoare și organizatoare, **Geanina Abul-Haija** – Președinte **Asociația Iordaniano-Română pentru Cultură** iar mesajele oficiale au fost adresate de Gheorghe ORZA - Primarul orașului Băile Herculane, Cătălin BOCHILEANU - Senator Diaspora, Valentin MUNTEANU - Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al României în Republica Tunisia, Nicolae COMĂNESCU - Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al României în Regatul Țărilor de Jos (Olanda), Olivia TODEREAN - Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al României în Republica Arabă Egipt, George Cristian MAIOR - Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al României în Regatul Haşemit al Iordaniei și în Republica Yemen, Victor IONESCU - Specialist politici publice, fost Secretar de Stat în Ministerul pentru Românii de Pretutindeni, Nuria VENTURA BRUSCA - Primarul orașului Ulldecona - Spania, Adrian TORMA - Primarul orașului Moldova Nouă, Nicolae NOVĂCESCU - Primarul comunei Cornereva, Grigore Petru BARDAC - Primarul comunei Mehadia, Doru-Sorin COȘEI - Consilier Județean, Consiliul Județean Caraș-Severin, Adrian MIULESCU - Manager, Institutul Național de Recuperare, Medicină Fizică și Balneoclimatologie și Dan MIREA, Manager al Centrului Județean de Cultură și Artă Caraș Severin.

Tot în deschiderea conferinței a vorbit și domnul prof. univ. dr. ing. Nicolae NOICA, Director General al Bibliotecii Academiei Române, membru de onoare al Academiei Române și nepot al marelui filozof Constantin Noica.

Au urmat cele cinci paneluri, moderate de **Dan Buru**, **Laura Juverdeanu (Dragomir)**, **Gabriel Nuță-Stoica** și **Daniela Cousins Vițelaru**, astfel: **PANEL I (Politici publice, cooperare și viitor):** Victor IONESCU - Specialist politici publice, fost Secretar de Stat în Ministerul Românilor de Pretutindeni; Cătălin BOCHILEANU - Senator Diaspora; Gheorghe ORZA - Primarul Orașului Băile-Herculane; Doru-

[1] Lucrările conferinței au fost transmise online, în direct, pe platformele Facebook și YouTube, prin intermediul proiectului „1001 Repere Românești” unde pot fi în continuare vizionate.

Sorin COȘEI - Consilier județean la Consiliul Județean Caraș-Severin; Adrian TORMA - Primarul Orașului Moldova Nouă; Gabi-Nuță STOICA - Redactor-șef adjunct ȘtiriDiaspora.ro, în cadrul DC Media Group; Ana-Maria-Daniela COUSINS-VIȚELARU - Junior International TV, Comunicare, jurnalism, păstrarea identității în rândul copiilor.

PANEL II (Turism & Antreprenoriat. „Diaspora investește în România"): Felicia AKKAYA - Președinte, Camera de Comerț și Industrie a României în Marea Britanie; Alin UȘERIU - Via Transilvanica - Tășuleasa Social; Erica NEAGU - VivariGuesthouse Băile Herculane; lie RĂDOI - Asistent de cercetare INCDT • Educator muzeal – Muzeul Satului Bănățean • Președinte – Asociația Tinerilor din Herculane; Delia POENARU - Project Manager & Executive Producer al RoBoost: Recalibrăm Imaginea României; Laura Pătru – PR Balcolux Hotels; Gheorghe GROZĂVESCU – părinte de drum Via Transilvanica – Plugova; Maria MIRONICA – părinte de drum Via Transilvanica – Izverna; Ionuț CORCODEL – părinte de drum Via Transilvanica; Gheorghe LUNGU – părinte de drum Via Transilvanica 1.

PANEL III (SĂNĂTATE/ MEDICINĂ. „Sănătate emoțională, recuperare medicală și reintegrare"): Adrian MIULESCU - Manager, Institutul Național de Recuperare, Medicină Fizică și Balneoclimatologie; Dr. Ghizela KANALAS - medic primar Psihiatrie pediatrică; Emanuel MINEA – Asociația Românilor din Marea Britanie – Medicina Preventivă; Ioan SINCU – Fizioterapeut, Președinte Cenaclu Domogled, dezvoltarea Băilor Herculane ca hub de recuperare medicală și turismului de sănătate.

PANEL IV (EDUCAȚIE. „Limba română, identitate și viitor"): Adina STOLERU – Șef Serviciu Diaspora, Primăria Iași; Amira Iasmina GRIGORIU – Absolventă a Universității Alexandru Ioan Cuza din Iași - Departamentul Filosofie și Științe Social-Politice, specializarea RISE - Relații Internaționale și Studii Europene Universitatea Apollonia din Iași - Departamentul Științe ale Comunicării, specializatea Comunicare și Relații Publice; Jasmina Ariana FLEGLER – Absolventă United World College Maastricht; Bogdan GĂVAZĂ - Fondator și Director al Școlii Românești din Haga, fondatorul și președintele Fundației „Român în Olanda", Co-organizator TedX Parc du CinquantenaireED 10 octombrie 2026; Anna-Maria FLEGLER – Președinte Asociația Germano-Română LITERA, profesor LCCR, profesor de limba latină; Magdalena BALICA - Directoare de Cercetare pentru Școli și Cadre Didactice (Bacalaureatul Internațional), Profesor, Școala Românească din Haga; Ermina RAESCU - Profesor, Președinte EDX Global.

PANEL V (CULTURĂ. „Cultura ca punte între România și diaspora". Lansare de carte. Invitați: scriitori, profesori. Moderator: Laura Cătălina DRAGOMIR - scriitor, jurnalist și mediator intercultural, vicepreședinte al Asociației Zestrea Diasporei): Petre CRĂCIUN - scriitor de literatură pentru copii, jurnalist, autor de filme documentare și realizator de emisiuni TV. Membru al Uniunii Scriitorilor din România și Președinte al Filialei București – Literatură pentru Copii și Tineret (USR), director al portalului Literatură Copii și al site-ului Identitate Românească; Mariana BADEA – profesor limba română; Diana GINI - Director de dezvoltare Diaspora, ChiefGrowthofficer Diaspora RUF; Valeria ARNĂUTU – Interpretă de muzică populară, Jurnalist, Profesor de canto, Președinte al Fundației Române de Folclor; Luiza STĂNESCU – Jurnalist, realizatoare a emisiunii „Femei umăr la umăr" – București FM, Vicepreședinte al Fundației Române de Folclor; Elena BOLÂNU, Profesor, scriitor literatură pentru copii.

Au urmat speakerii invitați: Dan MIREA – Manager al Centrului Județean de Cultură și Artă, organizator al Festivalului Internațional de Folclor Hercules; Dr. Ivica GLIŠIĆ - Director al Festivalului Internațional al Românilor din Balcani „Joc Românesc" din Jătcovița, Președintele filialei din Serbia a Forumului European pentru Istorie și cultură, arhitect, cercetător al istoriei și culturii, activist cultural – Serbia; Mihai LEHENE – RUF – Romanian United Foundation; Maria MOIȘ – Președinte Vocea Diasporei Române/Voix de la Diaspora – Franța, Purtător de cuvânt al Asociației Etnografice Dorul Oșenilor din România; Andreea EMBER – Președinte Asociația RoSolidaritate, Manager monumente istorice, Franța; Valeru CIUREA - Jurnalist cultural, realizator de filme documentare, scriitor, director Editura VIC și Editura tradițiioltene.ro și directorul platformei media AMradiotv.ro; Entela BINJAKU - fondator Harriet Martineu – Albania; Natalia RODIDEAL - Moldova Franța, Chișinău Nisa, Coasta de Azur, Asociația Socio Culturală ,,Vocea Diasporei din Moldova, la Nisa, Coasta de Azur; Valentina Alina BANU - Fondator EuRoConnect Consulting, RoGer TV Germania; Iulia - Mariana FILIMON - Lider de Comunități RoBoost, Vicepreședinte Obștea Tălmăcel, Mărginimea Sibiului; Larisa TUDOR - Președinte Centrul Civic Român, CastellónCentroCívicoRumano, Castellón - Spania; Daniela Florentina CRĂCIUNESCU ROBITU - Președinte Asociația Română pentru Sprijin și Dezvoltare - Association RoumainePour le Soutien et le Developpement – Franța; Marina DIRUL - Președinte al Asociației Moldovenilor din Catalonia „VIS" – Spania; Ecaterina PÎSLARIU - Președinte Ansamblul Trăistuța – Italia.

Despre ideea acestei conferințe, despre rol, importanță și rezultate, **Geanina Abul Haija**, organizatoarea evenimentului inițiat de **Asociația Iordaniano-**

Română Pentru Cultură (AIRC) spune: *„Sunt proiecte pe care le începi știind cu încredere unde vor ajunge. Dar există și proiecte care pornesc doar dintr-o idee, din credință și din încrederea pe care o ai în oameni. Așa a fost Conferința <<Diaspora 360° - Resurse, provocări și oportunități.>>*

Am pornit acest proiect fără certitudinea rezultatului. Am lucrat cu oameni din domenii diferite, din țări diferite, uniți de aceeași dorință de a construi ceva valoros pentru românii de pretutindeni. În astfel de proiecte, cea mai mare resursă este încrederea: timpul pe care fiecare îl oferă, implicarea voluntară și, de multe ori, contribuția financiară proprie. Totul se bazează pe cuvântul dat și pe dorința sinceră de a face bine.

Sunt convinsă că unitatea dintre organizațiile neguvernamentale și deschiderea autorităților centrale și locale către colaborare vor conduce la proiecte concrete, cu impact real, nu doar la schimburi de idei.

Țin să mulțumesc instituțiilor care au fost alături de noi în această conferință și pentru deschiderea de care au dat dovadă. Sincer, nu m-am așteptat la o asemenea deschidere, nu numai din partea autorităților locale ci și a autorităților centrale și autorități diplomatice. Am avut alături de noi ambasade, am avut alături de noi primăria Băile Herculane, care a fost partenerul principal, pe domnul primar Gheorghe Orza. Îi mulțumesc lui Dan Buru care a fost persoana de legătură între mine și autoritățile locale și, nu în ultimul rând, sponsorilor noștri și partenerilor media."

Laura Cătălina Dragomir, membru al echipei organizatorice, ofițerul de presă al evenimentului: *„Când vorbim despre provocări în diaspora, majoritatea se gândește imediat la birocrație sau la lipsa resurselor financiare. Sigur, acestea există. Principala provocare structurală este că multe inițiative valoroase rămân izolate din cauza lipsei unei infrastructuri reale de conectare. Presa culturală și asociațiile din diaspora sunt privite uneori de autoritățile din țară, dar și din statele gazdă, ca niște simple „insule izolate" care cer fonduri din când în când. Însă noi nu cerem pomeni; noi avem o funcție reparatoare pentru fracturile identitare ale migranților.*

În calitate de mediator și promotor cultural, pașii mi-au fost ghidați mereu de dorința de a conecta lumi. Am înțeles rapid că în diaspora izolarea înseamnă stagnare. De aceea, am căutat în permanență să creez punți, intrând în contact și colaborând cu majoritatea reprezentanților mediului asociativ din diaspora română în Spania. Ceea ce a început ca un simplu schimb de idei sau ca un parteneriat instituțional s-a transformat, în timp, în ceva mult mai valoros: în ceea ce eu numesc «colaborări-prietenii». Sunt acele proiecte care au un substrat personal profund. Tocmai din chimia acestor «colaborări-prietenii», născute din respect reciproc și nopți lungi de muncă pentru comunitate, a apărut și cooptarea mea firească în echipa de organizare a Conferinței «Diaspora 360°». Acest proiect s-a născut dintr-o viziune comună și din forța unei femei extraordinare, alături de care am onoarea să construiesc acest eveniment: Geanina Abul-Haija, președinta Asociației Iordaniano-Române pentru Cultură. Întâlnirea noastră este dovada că atunci când românii din colțuri complet diferite ale lumii — din Spania până în Iordania — își pun la un loc energia și prietenia, distanțele dispar, iar diaspora încetează să mai fie o sumă de comunități izolate. Ea devine o forță globală, un cerc complet la 360 de grade, capabil să schimbe destine și să aducă cultura română exact acolo unde îi este locul: în prima linie a excelenței."

Dan Buru, inspector de specialitate în cadrul Primăriei Băile Herculane, membru al echipei organizatorice și moderator: *„Toate lucrurile încep cu o idee. De cele mai multe ori, omul care are ideea nu are și mijloacele financiare să o susțină. De foarte multe ori, aceste două resurse se întâlnesc, combină ideile și după aceea le fac acceptabile pentru piață. Conferința aceasta este un bun exemplu. Întâlnindu-ne cu Geanina, am găsit și resursele să o organizăm, și să aducem aici oameni din toate colțurile lumii. Tot așa se va întâmpla și cu ideile pe care le dezvoltăm aici, cu prieteniile care se creează. Mai mult decât atât, cred că pe o zonă, să zicem, mai aplicată, se pot constitui echipe cu oameni care să miște niște lucruri. Băile Herculane este una dintre localitățile care chiar trebuie mișcate, trebuie dusă mai sus."*

Conferința internațională Diaspora 360° — Resurse, Provocări și Oportunități din 2-3 iulie 2026 de la Băile Herculane reprezintă un început promițător. Este, după cum spune Geanina Abul Haija *„... începutul unei comunități care își propune să transforme dialogul în acțiune. Sunt convinsă că unitatea dintre organizațiile neguvernamentale și deschiderea autorităților centrale și locale către colaborare va conduce la proiecte concrete, cu impact real, nu doar la schimburi de idei."*

Valeru Ciurea

Publicație a editurii VIC | ISSN 3120 - 2535 ISSN-L 3120 - 2535 | Fondată: aprilie 2026 | Fondator: Valeru Ciurea
Redacția și administrația: Strada Fântâna Mare 35A, Curtișoara, Olt | Redactor șef: Valeru CIUREA